

Till
WSP Sverige AB
att. Mikael Nilsson
mikael.b.nilsson@wsp.com

Yttrande

Samråd, planerad bergtäkt Södertälje/Gerstaberg

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn ber härmed att få lämna följande synpunkter på rubricerade samrådsunderlag.

Sammanfattning

En täktverksamhet enligt förslaget överensstämmer inte med gällande Översiktsplan. Det är för övrigt uppseendeväckande att handlingarna anger att brytområdet efter bryperiodens slut ska bli industrimark! Den framtida användningen är givetvis inte något som det företag som svarar för den ev. brytningen ska bestämma! Kanske bör det planeras som friluftsområde eller annat som inte för all framtid låser användningen?

Det anges att området är bevuxet av produktionsskog. Faktum är dock att detta förhållande inte är något för all framtid givet. Fram till 1990-talet bestod området till stora delar av gammelskog/naturskog – och kan, utan brytning, återgå till sådan på lång sikt. Frågan om våtmarker, grundvatten etc är enligt vår mening undermåligt behandlat. Allt det vatten som idag avrinner åt olika håll föreslås att samlas och ledas till Vaskasjöarna. Vad händer med Vaskasjöarna och i synnerhet de omgivande våtmarkerna/myrarna? Detta måste genomlysas ordentligt!

Beträffande buller så menar vi att en särredovisning ska ske inom de olika områdena, typ bergkrossning, siktning, trafik etc. En säker cykelväg Tveta-Järna måste åstadkommas innan en täkt enligt förslaget ens kan övervägas. Påverkan på djur- och växtliv av en bergtäkt enligt förslaget är dåligt utrett. Vi begär dels att en inventering på plats utförs av ett oberoende företag, specialiserat på sådana, dels att tidigare utförda utredningar och studier söks fram. Miljöbalken kräver att alternativa lokaliseringar utreds och redovisas. Även om detta tillhör en kommande MKB menar vi att det gärna kan utredas även här.

Synpunkter i detalj och motiveringar

Överensstämmelse med ÖP

I samrådsunderlagets stycke 4.3.1 avhandlas relationen till kommunens översiktsplan (ÖP). Här vill vi för det första påpeka att ÖPn ö h t inte utpekar det föreslagna området för verksamheter eller annat. Vi menar att detta är skäl nog att vara tveksam till en bergtäkts lokalisering just här. Kommunen expanderar, och det måste noga övervägas huruvida detta område kanske kan bli föremål för bostäder eller verksamheter av annan art.

Fö kan nämnas att en ny version av ÖP är under arbete, och vi begär härmed att ett samråd sker med projektgruppen inom Samhällsbyggnadskontoret för denna samt att Stadsbyggnadsnämnden gör ett ställningstagande.

Vidare i 4.3 nämns bl a att *"Det aktuella området är inte inom något av de fem utpekade områden i kommunen som klassats som 'Större relativt opåverkade markområden'."* Det må vara sant – men det motiverar i sig inte att det är öppet för att utan vidare åstadkomma en så stor påverkan som den föreslagna bergtäkten innebär.

Skogsskötsel

Faktum är att området *är* relativt opåverkat – frånsett "normal" skogsskötsel (i form av hyggesavverkning mm – dvs det som handlingarna beskriver som ren produktionsskog). Vad vi erfarit har denna typ av ensidig skogsskötsel pågått från 1990-talet, då området förvärvades av den nuvarande ägaren som då lät avverka den dåvarande skogen – varav stora delar var sk gammelskog (varav inget längre tycks finnas kvar).

NCC anför att *"sådan skog /dvs produktionsskog/ hyser normalt inga högre naturvärden. Förekomsten av död ved och strukturer som gynnar den biologiska mångfalden är låg i det aktuella området. Det finns heller inga rapporter om specifika artfynd inom det planerade verksamhetsområdet"* och tar det till intäkt för att *"påverkan på naturmiljön från den planerade täkten bedöms därmed bli obetydlig"*. En utsägo som vi anser är felaktig att göra innan den naturvärdesinventering som planeras är genomförd, liksom sådana fakta och uppgifter som kommer att redovisas i MKBn.

Våtmarker, grundvatten mm

Vi noterar att samrådsunderlaget (i 4.3.2) uppmärksammar de ekologiskt känsliga områdena runt Vaskasjöarna. Det är bra. Men samtidigt upplever vi inte att utredningen tar ordentligt fasta på detta, utan bara relativt ytligt beskriver eventuella konsekvenser av den tänkta täkten. Hur dessa områden ska skyddas beskrivs dåligt. En ordentlig redovisning härvidlag bör alltså tillföras.

Slutligen så måste givetvis Våtmarksinventeringen sammanlänkas med den övriga påverkan på Vaskasjöarna. Den myr som nämns kan givetvis inte betraktas som en egen entitet – utan avhamdlas som en del av hela våtmarkskomplexet.

Något som handlingarna underlåter att behandla eller ens nämna är den sjö som finns ungefär mitt i det föreslagna brytområdet. Vi är förvisso osäkra på om den är säsongsbunden (dvs bara tidvis vattenfylld) men vi anser att det är en brist att den inte nämns.

Allmänt sett anser vi att frågan om vattenavledning är undermåligt behandlat. Det vatten som idag avrinner åt olika håll föreslås att samlas och ledas till Vaskasjöarna. Vad händer med Vaskasjöarna och i synnerhet de omgivande våtmarkerna/myrarna? Vad händer med de områden runt som undanhålls detta vatten? Vi efterlyser härmed en ordentlig genomlysning av vilka konsekvenser som de ändringar av vattenföringen som den föreslagna täkten kommer att innebära!

Täktverksamhet

För siktning av krossat berg gissar vi att torrsiktning kommer att användas, vilket inte framgår, men med återvunnet material kan våtsiktning användas. Våtsiktning använder mycket vatten initialt och kräver i så fall utredning om tillförsel. Bullerutredning för siktning behövs separat.

Allmänt sett beträffande buller så menar vi att en ordentlig särredovisning ska ske inom de olika områdena, typ bergkrossning, siktning, trafik etc.

Landskapsförändring

Med tanke på områdets höga belägenhet kommer åtgärderna att bli synliga från olika håll och kan upplevas som ett synligt landmärke. Vi menar att siktlinjer mm från olika väderstreck i omgivningen ska utredas och redovisas. Detta som underlag för en bedömning av ev. negativa konsekvenser för omgivningen.

Transporter, buller

Faktaunderlaget i samrådsunderlaget (inkl bilagorna) för detta är relativt utförligt. Däremot anser vi inte att konsekvenserna (störningar, buller, olycksrisker, utsläppsrisker mm) för den miljö, bebyggelse och verksamheter som finns såväl söderut som norrut är tillräckligt utredda. För övrigt finner vi att den fritidsbebyggelse mm som finns vid Agdala ö h t inte berörs!

Eftersom denna typ av frågor utan tvekan kommer att vara den största frågan för såväl kommunen som helhet som i synnerhet den närmaste omgivningen så måste stor möda läggas på att utreda detta väsentligt mer utförligt än vad det som redovisas i buller- och transportbilagorna.

En detalj, om än viktig, i detta sammanhang är bristen på säker cykelväg mellan Tveta och Järna. En bergtäkt enligt förslaget ska enligt vår mening inte få komma till stånd utan att detta löses! Vägen finns nämnd i kommunens cykelplan, men här behövs helt klart en omprioritering om en täkt ö h t ska bli av. Vår ståndpunkt är självklar: utan säker cykelväg Tveta-Järna är lokalisering av en bergtäkt enligt förslaget utesluten.

Djur- och växtliv

Samrådsunderlaget nämner knappt påverkan på djur- och växtliv av en bergtäkt enligt förslaget. Vi begär dels att en inventering på plats utförs av ett oberoende företag, specialiserat på sådana, dels att tidigare utförda utredningar och studier söks fram. Det kan vara allt från sådant som utförts av orienteringsklubbar och friluftsförbundet till ornitologorganisationer och jaktsällskap men även eventuella studier som genomförts av företag med intressen från mineralutvinning till bär- och svampplockning.

Alternativ(a) lokalisering(ar)

Miljöbalken kräver att alternativa lokaliseringar utreds och redovisas. De ska vara ”*lämpliga med hänsyn till miljöbalkens mål (1 kap 1§) och dess hushållningsbestämmelser (3 och 4 kap). Platserna ska också väljas så att verksamheten kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö.*”

Vi förstår att detta tillhör den kommande MKBn men menar att frågan ändå kunde beröras i samband med behovet av bergmaterial inom Stockholmsregionen och nedläggningen av vissa andra täkter berörs. Intressant i sammanhanget är att det under den senaste tioårsperioden förekommit ett icke ringa antal ansatser/förslag till bergtäkter i Södertäljes närområden; i princip på samma avstånd från stadskärnan som den nu aktuella täkten.

Här kan som exempel nämnas 1) Hall/Snäckstavik (Svevia) samt dess alternativa närliggande lokaliseringar 2) Fiskarbacken och 3) Björkdalen samt det vid Bränninge Gård belägna 4) Dalkarlsberget, vidare det i närheten men på andra sidan E4 belägna 5) berget (Skanska), 6) utvidgning av Underåstakten (Jehanders/Heidelberg Cement), Hummelhaga/Järna (Skanska) ... bara för att nämna några. Och detta bara i Södertäljes närområde! (*Sagt inom parentes skulle önska en samhällsövergripande samordning ...*).

Efterbehandling, återställning – och frågan om områdets framtida användning!

Slutligen menar vi att förslag till återställande av naturen efter brytningstidens slut bör skisseras. Ingreppen är såklart irreversibla, men vi syftar på en återställning i så motto att området kan återbeväxas, bli lämpligt för djurliv, fungera som friluftsområde etc. Det finns många exempel på åtgärder typ sådana som har åstadkommit vid Jehanders täkt i Underås.

Handlingarna anger att visserligen området efter brytperiodens slut ska bli industrimark. Vi menar att detta på inget sätt är givet; tvärtom är områdets framtida användning inget som ska avgöras av den som ev. ges möjligheten till sådana verksamheter, typ bergtäkt, som nu föreslås! Det vore ju ett sätt att föregå och de facto styra kommunens utveckling! Detta är en större fråga som ska avgöras av kommunens högsta organ och definitivt inte medtas i ett ev. beslut om bergtäkt.

Södertälje den 15 december 2022

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Lars Ljungdahl
Remissansvarig
0705-669519, info@photronik.se